

Риёзус солиҳийн / Риёзус солиҳийн / 17-ҳадис

وَعَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَعَتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «اَنْطَلَقَ ثَلَاثَةٌ تَفَرِّي مِنْ كَانَ قَبْلَكُمْ حَتَّىٰ آوَاهُمُ الْمَبِيتُ إِلَى غَارٍ فَدَخَلُوهُ، فَأَنْجَدَرَتْ صَحْرَرُهُ مِنَ الْجَبَلِ فَسَدَّتْ عَلَيْهِمُ الْغَارُ، فَقَالُوا: إِنَّهُ لَا يُنْجِيْكُمْ مِنْ هَذِهِ الصَّحْرَةِ إِلَّا أَنْ تَدْعُوا اللَّهَ تَعَالَى بِصَالِحِ أَعْمَالِكُمْ».

قَالَ رَجُلٌ مِنْهُمْ: اللَّهُمَّ، كَانَ لِي أَبُوَانِ شِيفَانٍ كَبِيرَانِ، وَكُنْتُ لَا أَغِقُّ قَبْلَهُمَا أَهْلًا وَلَا مَالًا فَنَأَى بِي طَلَبُ الشَّجَرِ يَوْمًا، فَلَمْ أُجِدْ عَلَيْهِمَا حَتَّىٰ نَامَا، فَحَلَبْتُهُمَا غُوبَقُهُمَا فَوَجَدْتُهُمَا نَائِمَيْنِ، فَكَرِهْتُ أَنْ أَغِقَّ قَبْلَهُمَا أَهْلًا أَوْ مَالًا، فَلَيْشَتُ وَالْقَدْحُ عَلَى يَدِي أَنْتَظِرُ اسْتِيقَاظَهُمَا حَتَّىٰ بَرَقَ الْفَجْرُ وَالصِّبِيَّةُ يَتَضَاعَوْنَ عِنْدَ قَدَمَيَّ فَاسْتَيْقَظَاهُمَا فَشَرِبَا عَبْوَقَهُمَا، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَقَرِّبْتُ عَنَّا مَا نَحْنُ فِيهِ مِنْ هَذِهِ الصَّحْرَةِ، فَانْقَرَبْتُ شَيْئًا لَا يَسْتَطِيْعُونَ الْخُروْجَ.

وَقَالَ الْآخَرُ: اللَّهُمَّ كَانَتْ لِي ابْنَةٌ عَمِّ كَانَتْ أَحَبَّ النَّاسِ إِلَيَّ - وَفِي رِوَايَةٍ: كُنْتُ أُحِبُّهَا كَأَشَدِّ مَا يُحِبُّ الرِّجَالُ النِّسَاءَ - فَأَرْدَنَتْهَا عَلَى نُفْسِهَا، فَامْتَسَعَتْ مِنْيِ، حَتَّىٰ أَلَمَتْ بِهَا سَنَةً مِنَ السِّنِينَ، فَجَاءَنِي فَأَعْطَيْهَا عِشْرِينَ وَمِائَةً دِينَارٍ عَلَى أَنْ تُخْلِيَ بَيْنِ وَبَيْنَ نُفْسِهَا، فَفَعَلَتْ، حَتَّىٰ إِذَا قَدْرُتْ عَلَيْهَا - وَفِي رِوَايَةٍ: فَلَمَّا قَعَدْتُ بَيْنَ رِجْلَيْهَا - قَالَتْ: اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُفْضِّلَ الْحَامِمَ إِلَّا بِحَقِّهِ، فَانْصَرَفْتُ

عَنْهَا وَهِيَ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ، وَتَكُونُ الدَّهْبُ الَّذِي أَعْطَيْتُهَا، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ
وَجْهِكَ فَاقْرُجْ عَنَّا مَا نَحْنُ فِيهِ، فَاتَّرَجَتِ الصَّحْرَةُ، عَيْرَ أَهْمُ لَا يَسْتَطِعُونَ الْخُروجَ مِنْهَا.

وَقَالَ التَّالِثُ: اللَّهُمَّ إِنِّي اسْتَأْجِرُ أَجْرَاءَ وَأَعْطَيْتُهُمْ أَجْرُهُمْ غَيْرَ رَجُلٍ وَاحِدٍ تَرَكَ الَّذِي لَهُ وَدَهْبٌ،
فَتَمَرَّتْ أَجْرَهُ حَتَّى كَثُرَتْ مِنْهُ الْأَمْوَالُ، فَحَاجَاهُنِّي بَعْدَ حِينٍ فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ، أَدْ إِلَيَّ أَجْرِيِ، فَقُلْتُ:
كُلُّ مَا تَرَى مِنْ أَجْرِكَ: مِنَ الْإِبْلِ وَالْبَقَرِ وَالْغَنِمِ وَالرَّقِيقِ فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ لَا تَسْتَهْزِئْ بِي، فَقُلْتُ: لَا
أَسْتَهْزِئْ بِكَ، فَأَخَذَهُ كُلُّهُ فَاسْتَأْتَهُ فَلَمْ يَتَرُكْ مِنْهُ شَيْئًا، اللَّهُمَّ، إِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ
فَاقْرُجْ عَنَّا مَا نَحْنُ فِيهِ، فَاتَّرَجَتِ الصَّحْرَةُ فَحَرَجُوا يَمْشُونَ» مُتَّمِقُ عَلَيْهِ [خ 2272، 2743].

Абу Абдурроҳман Абдуллоҳ ибн Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анхұмодан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан қуидаги сүзларни әшитдим:

“Сизлардан олдинги кишилардан уч нафари йўлга тушди. Тунаш учун бошпана излаб бир ғорга киришди. Шу пайт тоғдан бир харсанг тушиб, ғорни тўсиб қўйди. Улар: «Солиҳ амалларингиз ила Аллоҳга дуо қилишингизгина сизларни ушбу харсангдан қутқара олади», дейишли.

Шунда улардан бир киши: «Аллоҳим! Менинг ёши улуғ, кекса отонам бор эди. Кечки (сут)ни улардан олдин аҳли-оиламга ҳам, қулчўриларимга ҳам ичирмас эдим. Бир куни ўтин излаб узокроққа кетиб қолган эдим, қайтиб келгунимча (ота-онам) ухлаб қолишибди. Кейин уларга кечки сутларини соғиб келдим, лекин икковлари ҳам ухлаб қолишган экан. Кечки (сут)ни улардан олдин аҳли-оиламга ёки қул-чўриларимга ичиргим келмади ва уйғотишини кариҳ кўрдим. Икки қўлимда қадаҳ тутганча уларнинг уйғонишларини кутдим. Ниҳоят, тонг ёришди. Уйғонишгач, кечки сутларини ичишиди. Болалар (очликдан) оёғим остида бақиришарди. Аллоҳим! Агар буни Сенинг розилигингни истаб қилган бўлсам, мана бу харсанг сабабли бошимизга тушиб турган ҳолатни биздан кўтаргин!» деди. Шунда

(харсанг) бир оз очилди. Лекин улар чиқа олмасдилар.

Иккинчиси: “Аллоҳим, бир амакимнинг қизи бор эди. У менга барча инсонлардан севимли эди. (Бошқа бир ривоятда: “Киши аёлни яхши кўргандан ҳам кўра уни қаттиқроқ яхши кўрар эдим”, дейилади.) Мен уни(нг нафсимни қондиришини) истадим, у эса мендан ўзини олиб қочди. Қачонки, қаҳатчилик бўлган йилларнинг бирида қийинчилик сабабидан унинг ўзи хузуримга келди. Мен ўзи билан менинг орамни холи қолдириш (яъни, хоҳлаганимни қиласвериш) шарти билан бир юз йигирма динор бердим. У шундай қилди. Ниҳоят, уни тўла қўлга олганимда: (Бошқа бир ривоятда: “Икки оёғи орасига ўтирганимда), у менга “Аллоҳдан қўрқ. «Мухрни ноҳақ очма», деган эди, мен ундан юз ўгиридим. Ваҳоланки, у менинг учун энг севикли инсон эди. Унга берган тилламни ҳам қолдирдим. Аллоҳим! Агар буни Сенинг розилигингни истаб қилган бўлсам, бошимизга тушиб турган ҳолатни кўтаргин!» деди. Шунда харсанг очилди, бироқ улар ундан (фордан) чиқа олмасдилар.

Учинчиси: «Аллоҳим! Мен бир неча мардикор ёллаган эдим. Уларга ҳақларини бердим. Фақат бир киши ўзиникини ташлаб, кетиб қолди. Мен унинг иш ҳақини сармоя қилган эдим, ундан мол-бойлик кўпайди. Маълум вақтдан кейин келиб: «Эй Аллоҳнинг бандаси, менга ҳаққимни тўла», деди. Мен унга: «Сен кўриб турган туя, мол, қўй ва қулларнинг ҳаммаси сенинг ҳаққингдандир», дедим. У: «Эй Аллоҳнинг бандаси, мени масхара қилма!» деди. «Мен сени масхара қилаётганим йўқ», дедим. Шунда у уларнинг барчасини олиб, ҳайдаб кетди, ҳеч нарса қолдирмади. Аллоҳим! Агар буни Сенинг розилигингни истаб қилган бўлсам, бошимизга тушиб турган ҳолатни кўтаргин!» деди. Шунда харсанг очилди ва улар чиқиб кетишиди».

Муттафақун алайҳ.

Манба: hadis.islom.uz

